YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

14 päivänä helmikuuta 2001 *

Asiassa T-62/99,

Société de distribution de mécaniques et d'automobiles (Sodima), konkurssiin asetettu yhtiö, kotipaikka Istres (Ranska), edustajanaan pesänhoitaja D. Rafoni, ja edustajanaan tässä oikeudenkäynnissä asianajaja J.-C. Fourgoux, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään aluksi G. Marenco ja L. Guérin, sittemmin M. Marenco ja F. Siredey-Garnier, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

jossa kantaja vaatii yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta kumoamaan 5.1.1999 tehdyn komission päätöksen, jolla hylättiin kantajan EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan (josta on tullut EY 81 artikla) perusteella tekemä kantelu,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J. Pirrung sekä tuomarit A. Potocki ja A. W. H. Meij,

kirjaaja: hallintovirkamies J. Palacio González,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 20.9.2000 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Tosiseikat ja menettelyn kulku

1 Kantaja, Société de distribution de mécaniques et d'automobiles (Sodima) toimi vuodesta 1984 lähtien Peugeot-merkkisten autojen jälleenmyyjänä. Se antoi 17.12.1992 ilmoituksen maksukyvyttömyydestään. Automobiles Peugeot SA (PSA), joka on Peugeot- ja Citroën-merkkisten ajoneuvojen valmistaja, irtisanoi jälleenmyyntisopimuksen 23.7.1993. Kantaja asetettiin konkurssiin 24.7.1996.

2 Kantaja teki komissiolle 1.7.1994 PSA:sta kantelun 6 päivänä helmikuuta 1962 annetun neuvoston asetuksen N:o 17 (perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan

ensimmäinen täytäntöönpanoasetus, EYVL 1962, 13, s. 204) 3 artiklan 2 kohdan perusteella. Kantaja vetosi siihen, että sen tekemä jälleenmyyntisopimus oli sekä sanamuodoltaan että soveltamisensa perusteella ristiriidassa EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan (josta on tullut EY 81 artikla) ja ETY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta moottoriajoneuvojen jälleenmyyntiä ja huoltopalveluja koskevien sopimusten ryhmiin 12 päivänä joulukuuta 1984 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 123/85 (EYVL 1985, L 15, s. 16) kanssa. Kantaja vaati lisäksi komissiota peruuttamaan ryhmäpoikkeuksen asetuksen N:o 123/85 10 artiklan ja asetuksen N:o 17 8 artiklan mukaisesti sekä ryhtymään väliaikaisiin toimenpiteisiin.

3 Komissio antoi 5.8.1994 PSA:lle tiedoksi Sodiman kantelun sekä luettelon sen liitteenä olleista asiakirjoista, jotta tämä voisi esittää kantelusta näkemyksensä. Komissio, jonka käsiteltävänä oli useita muitakin PSA:n jakelujärjestelmää koskeneita kanteluja, osoitti 26.10.1994 PSA:lle asetuksen N:o 17 11 artiklassa tarkoitetun tietopyynnön.

4 Koska PSA oli pyytänyt, että sille annettaisiin tiedoksi Sodiman toimittamat asiakirjat kokonaisuudessaan, komissio tiedusteli kantajalta, vastustiko se tätä liikesalaisuuksiin liittyvistä syistä. Kantaja antoi suostumuksensa mutta ilmoitti vastustavansa sitä, että sen asiakirjoja toimitettaisiin kolmansille osapuolille tai käytettäisiin muissa komission käymissä menettelyissä.

5 Kantaja vaati 13.12.1994 ja 16.1.1995 päivätyillä kirjeillä sekä vielä 23.1.1995 ja 7.2.1995 päivätyillä kirjeillä komissiota antamaan sille tiedoksi PSA:lle osoitetun tietopyynnön sekä PSA:n sen kanteluun esittämät huomautukset saamatta kirjeisiinsä vastausta.

6 PSA vastasi komission tietopyyntöön 15.2.1995 mutta ilmoitti vastustavansa vastaustensa tiedoksiantamista kantelijoille sillä perusteella, että ne olivat liikesalaisuuksia. PSA esitti kantajan kantelua koskeneet näkemyksensä komissiolle 23.2.1995.

7 Kantaja muistutti 1.3.1995 päivätyllä kirjeellä komissiota siitä, että se oli tuloksetta pyytänyt PSA:n sen kantelusta esittämien huomautusten tiedoksi antamista, ja vaati komissiota käsittelemään asian viipymättä.

8 Kehotettuaan 14.3.1995 perustamissopimuksen 175 artiklan (josta on tullut EY 232 artikla) mukaisesti komissiota määrittelemään kantansa kantajan vaatimuksiin kantaja nosti 10.10.1995 kanteen, joka kirjattiin asianumerolla T-190/95 ja jossa se vaati ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta ensinnäkin toteamaan kantajan laiminlyönnin, toiseksi kumoamaan implisiittisen päätöksen kieltäytyä antamasta kantajalle tiedoksi asiakirja-aineiston asiakirjoja, kolmanneksi kumoamaan kantajan kantelun yhdistämistä toisiin kanteluihin koskeneen implisiittisen päätöksen ja neljänneksi määräämään vahingonkorvausta. Koska komissio oli esittänyt oikeudenkäyntiväitteen sen perusteella, että kanne oli esitetty liian myöhään, kantaja vaati 4.1.1996 päivätyllä vaatimuskirjeellä komissiota osoittamaan PSA:lle väitetiedoksiannon. Kantaja nosti 27.3.1996 toisen kanteen, joka kirjattiin asianumerolla T-45/96 ja jossa esitetyt vaatimukset olivat samat kuin asiassa T-190/95.

9 Komissio aloitti 12.9.1995 päivätyllä kirjeellä kontradiktorisen menettelyn PSA:ta vastaan niiden periaatteiden mukaisesti, jotka on tältä osin esitetty asiassa 53/85, AKZO v. komissio, 24.6.1986 annetussa tuomiossa (Kok. 1986, s. 1965; Kok. Ep. VIII, s. 675), ja sellaisena kuin kyseisestä menettelystä on määrätty komissiossa kilpailun alalla pidettävistä kuulemismenettelyistä vastaavan neuvonantajan toimivaltuuksista 12 päivänä joulukuuta 1994 tehdyn komission

päätöksen 94/810/EHTY, EY (EYVL L 330, s. 67) 5 artiklassa, jotta kantelijoille olisi kyetty antamaan tiedoksi PSA:n tietopyyntöön antamat vastaukset liikesalaisuuksiin kuuluvia tietoja lukuun ottamatta. PSA nosti tämän menettelyn vuoksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa kanteen, jonka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi 2.5.1997 antamallaan määräyksellä (asia T-90/96, Peugeot v. komissio, Kok. 1997, s. II-663).

10 Komissio ilmoitti kantajalle 27.1.1997 neuvoston asetuksen N:o 17 19 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetyistä kuulemisista 25 päivänä heinäkuuta 1963 annetun komission asetuksen N:o 99/63/ETY (EYVL 1963, 127, s. 2268) 6 artiklassa tarkoitetulla tavalla aikomuksestaan hylätä kantelu. Komissio toimitti kyseisen kirjeen liitteenä kantajalle PSA:n tietopyyntöön antamasta vastauksesta otteita, joiden osalta luottamuksellista käsittelyä ei ollut vaadittu. Kantaja ilmoitti 13.3.1997, ettei se kyennyt esittämään huomautuksiaan asianmukaisella tavalla, koska asiakirja-aineisto oli annettu sille tiedoksi vain osittain.

11 Komissio täydensi 10.2.1998 asetuksen N:o 99/63/ETY 6 artiklan mukaista tiedoksiantoaan toimittamalla Sodimalle riidanalaiset asiakirjat, jotka liittyivät PSA:n 15.2.1995 antamiin vastauksiin. Kantaja vastasi siihen 14.4.1998.

12 Komissio hylkäsi kantelun 5.1.1999 tekemällään päätöksellä (jäljempänä riidanalainen päätös). Kantajan asianajaja pyysi 5.2.1999 tilaisuutta tutustua asiakirja-aineistoon "päätöstekstiin sisältyvän ilmeisen omituisen seikan" perusteella. Komissio pyysi 15.2.1999 päivätyssä faxissaan häntä täsmentämään, mikä tämä omituinen seikka oli, jotta pyyntöön olisi voitu antaa asianmukainen vastaus. Kantajan asianajaja lähetti 16.2.1999 uuden kirjeen, jossa hän tiedusteli komissiolta, oliko tämän reaktiota pyyntöön saada tutustua asiakirja-aineistoon pidettävä kieltäytymisenä. Komissio ilmoitti 17.2.1999 päivätyssä faxissaan, että sen "16.2.1999" (todellisuudessa 15.2.) päivätty fax ei merkinnyt tutustumista

asiakirja-aineistoon koskeneen pyynnön epäämistä, vaan sen tarkoituksena oli antaa komissiolle mahdollisuus käsitellä kyseinen pyyntö.

13 Kantaja nosti nyt käsiteltävän kanteen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamossa 2.3.1999 kirjatulla kannekirjelmällä.

14 Kantaja vaati 25.3.1999 päivätyllä kirjeellä nyt käsiteltävän asian yhdistämistä yhdistettyihin asioihin T-190/95 ja T-45/96. Koska viimeksi mainituissa asioissa oli pidetty istunto 2.3.1999 ja kyseiset asiat olivat jo ratkaisuvaiheessa, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päätti olla määräämättä asioiden yhdistämisestä.

15 Esittelevä tuomari osoitettiin toiseen jaostoon 6.7.1999 tehdyllä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätöksellä, ja myös nyt käsiteltävä asia siirrettiin näin ollen kyseisen jaoston käsiteltäväksi.

16 Yhdistetyissä asioissa T-190/95 ja T-45/96 nostetut kanteet hylättiin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ensimmäisen jaoston 13.12.1999 antamalla tuomiolla. Valitus, jonka kantaja teki kyseisestä tuomiosta, hylättiin 13.12.2000 annetulla yhteisöjen tuomioistuimen määräyksellä (asia C-44/00 P, Sodima v. komissio (Kok. 2000, s. I-11231)).

17 Esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (toinen jaosto) päätti aloittaa suullisen käsittelyn. Asianosaisten lausumat ja vastaukset ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin kuultiin 20.9.2000 pidetyssä istunnossa.

Asianosaisten vaatimukset

18 Kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— kumoaa riidanalaisen päätöksen

— toteaa, että kantaja varaa itselleen oikeuden nostaa komissiota vastaan kanteen EY:n perustamissopimuksen 215 artiklan (josta on tullut EY 288 artikla) perusteella

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

19 Komissio vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— jättää tutkimatta vaatimuksen, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi todettava, että kantaja varaa itselleen oikeuden nostaa kanteen EY:n perustamissopimuksen 215 artiklan perusteella

— hylkää kanteen perusteettomana

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Asiakirjan poistamista asiakirja-aineistosta koskeva vaatimus

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

20 Komissio on vaatinut ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta poistamaan päätöksenteon perustana olevista asiakirjoista kantajan esittämän asiakirjan, jonka komissio toimitti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle asioissa, joissa annettiin tuomio 13.12.1999 (yhdistetyt asiat T-189/95, T-39/96 ja T-123/96, SGA v. komissio, Kok. 1999, s. II-3587). Se vetoaa siihen, että kyseinen asiakirja eli "kilpailuasioista" vastaavan pääosaston virkamiehen laatima sisäinen muistio, johon sisältyi tiettyjä arvioita SGA:n kantelunsa liitteessä esittämistä todisteista, oli virheellisesti liitetty vastauksiin, jotka komissio antoi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen edellä mainitussa asiassa esittämiin kirjallisiin kysymyksiin. Komissio vetoaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentin päätökseen, jolla kyseinen asiakirja poistettiin siitä asiakirja-aineistosta, jonka perusteella edellä mainittu tuomio asiassa SGA vastaan komissio annettiin, ja katsoo, että riidanalaisen asiakirjan käyttäminen nyt käsiteltävässä asiassa olisi evättävä samoista syistä kuin kyseisessä määräyksessä.

21 Kantaja väittää riidanalaisen asiakirjan esittämisen olevan perusteltua. Se on annettu tiedoksi SGA-yhtiölle, jolla on tiiviit suhteet kantajaan, koska se oli perustettu kantajan ja PSA:n välisen jälleenmyyntisopimuksen irtisanomisen aikoihin, jotta kantaja voisi jatkaa toimintaansa autojen välittäjänä. On siis ymmärrettävää, että kantajayhtiön johtajalla, joka oli samalla myös SGA-yhtiön johtaja, oli ollut tieto kyseisestä asiakirjasta ja että hän on käyttänyt sitä tässä oikeudenkäynnissä. Kantaja kiistää lisäksi sen, että asiakirjan esittäminen johtuisi komission virheestä. Se arvioi, että se, että kyseinen asiakirja poistettiin edellä 20 kohdassa mainittuun asiassa SGA vastaan komissio annetun tuomion perustana olleesta asiakirja-aineistosta, ei estä sen esittämistä nyt käsiteltävässä asiassa, koska poistamispäätös tehtiin vasta sen jälkeen kun riidanalainen asia-

kirja oli esitetty nyt käsiteltävässä asiassa ja koska asiakirjaa on käsitelty julkisesti asiassa SGA järjestetyssä istunnossa.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

22 Asiakirja, jonka poistamista komissio pyytää, on sisäinen asiakirja, jolla valmistellaan toimivaltaisten tahojen päätöstä komission sisällä. Hyvän hallinnon periaatteen nimissä esitöistä vastaavien osastojen on voitava ilmaista itseään vapaasti tällaisissa asiakirjoissa, ilman että niiden tarvitsisi pelätä sitä, että niiden alustavat kannanotot paljastetaan asianomaisille osapuolille tai suurelle yleisölle.

23 Tästä syystä kuulemisesta tietyissä EY:n perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan mukaisissa menettelyissä 22 päivänä joulukuuta 1998 annetun komission asetuksen (EY) N:o 2842/98 (EYVL L 354, 2. 18) 13 artiklan 1 kohdan viimeisessä virkkeessä säädetään seuraavaa: "Komissio toteuttaa tarvittavat järjestelyt asiakirjoihin tutustumiseksi ottaen asianmukaisesti huomioon tarpeen suojella liikesalaisuuksia, komission sisäisiä asiakirjoja ja muita luottamuksellisia tietoja". Samoista syistä yleisön oikeudesta saada tietoja komission asiakirjoista 8 päivänä helmikuuta 1994 tehdyn komission päätöksen 94/90/EHTY, EY, Euratom (EYVL L 46, s. 58) liitteenä olevissa toimintasäännöissä määrätään, että toimielimet voivat kieltää tiedonsaannin myös varmistaakseen toimielimen edun suojelun, joka koskee sen neuvottelujen salassapitoa.

24 Tämän tapauksen osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ensimmäinen jaosto on todennut edellä 20 kohdassa mainitussa asiassa SGA vastaan komissio antamassaan tuomiossa, että se oli komission asiamiesten istunnossa antamien

lausuntojen kokonaisuuden perusteella vakuuttunut siitä, että riidanalainen asiakirja oli esitetty erehdyksessä. Yhteisöjen tuomioistuin totesi ratkaisussaan, jossa se hylkäsi kyseisestä tuomiosta tehdyn valituksen (asia C-39/00 P, SGA v. komissio, määräys 13.12.2000, Kok. 2000, s. I-11201), että kyseinen jaosto oli menetellyt kyseisessä tilanteessa perustellusti poistaessaan tämän asiakirjan asiakirja-aineistosta. Kantaja ei ole esittänyt nyt käsiteltävässä asiassa mitään sellaista, jonka perusteella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toisen jaoston olisi arvioitava tapausta toisin.

25 Näin ollen kantaja ei voi nyt käsiteltävässä asiassa hyötyä virheestä, jonka komissio on tehnyt edellä 20 kohdassa mainitussa asiassa SGA vastaan komissio, vetoamalla asiakirjaan, joka on poistettu asiakirja-aineistosta viimeksi mainitussa asiassa. Ne syyt, joiden vuoksi asiakirja poistettiin SGA:ta koskevasta asiakirja-aineistosta, eli se, että kyseessä oli sisäinen valmisteluasiakirja, ja se, että komissio oli tehnyt virheen, pätevät myös nyt käsiteltävään asiaan. Se, että asiakirja esitettiin nyt käsiteltävässä asiassa ennen kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päätti poistaa sen edellä 20 kohdassa mainitussa asiassa SGA vastaan komissio annettuun tuomioon johtaneessa oikeudenkäynnissä, ei vaikuta näihin syihin.

26 Tästä syystä komission vaatimus on hyväksyttävä ja kantajan kannekirjelmän liitteenä 57 esittämä asiakirja on poistettava asiakirja-aineistosta.

Tutkittavaksi ottaminen

27 Komission mielestä vaatimus, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen pitäisi todeta, että kantaja varaa itselleen oikeuden nostaa vahingonkorvauskanteen komissiota vastaan, on jätettävä tutkimatta. Kantaja katsoo, että sen vaatimuksen tutkittavaksi ottamisen edellytykset täyttyvät.

28 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että yhteisön riita-asiamenettelyihin ei kuulu sellaista oikeussuojakeinoa, jonka perusteella tuomioistuin voisi "todeta", että asianosainen varaa itselleen oikeuden nostaa kanteen. Tämä vaatimus on siis jätettävä tutkimatta.

Pääasia

29 Kantaja vetoaa lähinnä seitsemään kanneperusteeseen.

Ensimmäinen, toinen ja kuudes kanneperuste

30 Ensimmäistä, toista ja kuudennetta kanneperustetta, joissa kantaja vetoaa lähinnä siihen, että komissio on laiminlyönyt velvoitteensa kantelun käsittelyn yhteydessä, on syytä käsitellä yhdessä.

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

31 Ensimmäinen kanneperuste on kolmeosainen. Ensimmäisessä osassa kantaja väittää komission laiminlyöneen "kilpailunvalvojan" tehtäväänsä liittyvät velvoitteensa, jotka perustuvat EY:n perustamissopimuksen 3 artiklan g alakohtaan (josta on muutettuna tullut EY 3 artiklan g alakohta), EY:n perustamissopimuksen 89 artiklaan (josta on muutettuna tullut EY 85 artikla), EY:n perustamissopimuksen 155 artiklaan (josta on tullut EY 211 artikla) ja asetuksen N:o 17 3 artiklaan. Tämän kanneperusteen toisessa osassa kantaja vetoaa siihen,

että kantelun siirtäminen kansallisten tuomioistuinten käsiteltäväksi on epäasianmukaista, koska komissiolla on yksinomainen toimivalta ryhmäpoikkeuksen peruuttamiseen. Kanneperusteen kolmannessa osassa kantaja väittää komission laiminlyöneen velvoitteensa tutkia kantelu huolellisesti ja puolueettomasti ja jättäneen huomiotta sen kantelun ja sen tueksi esitettyjen useiden asiakirjojen laajuuden.

32 Toisessa kanneperusteessaan kantaja vetoaa siihen, että riidanalainen päätös on riittämättömästi perusteltu.

33 Kuudennessa kanneperusteessaan kantaja vetoaa yhteisön intressiä arvioitaessa tehtyyn ilmeiseen virheeseen. Se korostaa väitettyjen kilpailusääntöjen rikkomisten vakavuutta, erityisesti niiden, jotka liittyvät markkinoiden eristämiseen ja autonvalmistajan noudattamaan määrähintakäytäntöön. Sen mukaan komissio ei voi vedota siihen, että perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta moottoriajoneuvojen jälleenmyyntiä ja huoltopalveluja koskevien sopimusten ryhmiin annettiin 28.6.1995 komission asetus N:o 1475/95 (EYVL L 145, s. 25), ja perustella sillä kantelun hylkäämistä. Vaikka tämä asetus on saattanut johtaa siihen, että autonvalmistajat ovat muuttaneet sopimuslausekkeitaan ja käytäntöjään tulevia tilanteita varten, perustamissopimuksen 85 artiklaa on sovellettava sellaisiin yritysten välisiin sopimuksiin, jotka eivät ole enää voimassa mutta joiden vaikutukset jatkuvat senkin jälkeen, kun ne ovat virallisesti lakanneet olemasta voimassa. Kantajan mielestä tämä pätee sen jälleenmyyntisopimukseen, jonka sisältö on pysynyt muuttumattomana sopimuksen irtisanomisen vuoksi. Se muistuttaa siitä, että komission on arvioitava kilpailusääntöjen rikkomisen vaikutusten vakavuutta ja pysyvyyttä tehdessään ratkaisun kantelusta.

34 Kantaja lisää, että komissiolla oli hallussaan useita todisteita, joita sille oli toimitettu useilta tahoilta ja jotka osoittivat autonvalmistajan markkinoiden eristämiseen liittyneiden käytäntöjen johdonmukaisuuden. Se arvostelee komissiota siitä, että tämä on käsitellyt eri kantelut erikseen eikä ole ottanut huomioon

todisteiden muodostamaa kokonaisuutta. Kantaja väittää lähinnä, että komissio on arvioinut ilmeisen virheellisesti todisteita ja yhteisön intressiä sen kantelun tutkimisen jatkamiseen tarkastellessaan sitä erikseen ja ottamatta huomioon lukuisia muita PSA:sta tehtyjä kanteluja, joita sillä oli käsiteltävänä.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

35 Komission velvoitteet kantelun käsittelyn yhteydessä on määritelty vakiintuneessa oikeuskäytännössä (ks. mm. asia C-119/97 P, Ufex ym. v. komissio, tuomio 4.3.1999, Kok. 1999, s. I-1341, 86 kohta ja sitä seuraavat kohdat).

36 Tästä oikeuskäytännöstä ilmenee muun muassa se, että kun komissio päättää asettaa käsittelemänsä kantelut tärkeysjärjestykseen, se voi paitsi vahvistaa järjestyksen, jonka mukaan kantelut käsitellään, myös hylätä kantelun sillä perusteella, että yhteisön etu ei vaadi asian käsittelyä, paitsi mikäli kantelun kohde kuuluu sen yksinomaiseen toimivaltaan (asia T-5/93, Tremblay ym. v. komissio, tuomio 24.1.1995, Kok. 1995, s. II-185, 59 ja 60 kohta).

37 Tältä osin on todettava, että kantaja oli 1.7.1994 päivätyssä kantelussaan vaatinut komissiota ensinnäkin toteamaan, että Peugeot'n jälleenmyyntisopimus ei vastannut asetuksella N:o 123/85 säädettyjä vapautuksen edellytyksiä, ja toi-

saalta soveltamaan asetuksen 10 artiklan säännöksiä ja peruuttamaan ryhmäpoikkeuksen kyseiseltä sopimukselta. Se vaati lisäksi poikkeuksen peruuttamista taannehtivasti asetuksen N:o 17 8 artiklan mukaisesti.

38 Komissiolla ei ole yksinomaista toimivaltaa todeta, että jälleenmyyntisopimus ei vastaa asetuksella N:o 123/85 säädettyjä ryhmäpoikkeuksen edellytyksiä ja että kyseistä asetusta ei näin ollen voida soveltaa kyseiseen sopimukseen. Tämä ei tosin päde toimivaltaan peruuttaa kyseinen ryhmäpoikkeus asetuksen N:o 123/85 10 artiklan mukaisesti. Kyseinen säännös ei kuitenkaan koske ryhmäpoikkeuksen taannehtivaa peruuttamista. Sama pätee asetuksen N:o 1475/95 8 artiklaan, koska asetus N:o 123/85 on korvattu 1.10.1995 lähtien kyseisellä asetuksella. Asetuksen N:o 17 8 artiklan osalta, jonka mukaan poikkeuksen taannehtiva peruuttaminen on tietyin edellytyksin mahdollista, on lisättävä, että sitä ei sovelleta ryhmäpoikkeusten vaan yksittäisten poikkeusten peruuttamiseen.

39 Ryhmäpoikkeuksen peruuttaminen tulevaisuudessa ilmenevin vaikutuksin ei antaisi etua kantajalle, jonka PSA:n kanssa tekemä jälleenmyyntisopimus irtisanottiin heinäkuussa 1993. Näin ollen kantaja ei voi vedota asetuksen N:o 17 3 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaiseen perusteltuun intressiin vaatiessaan poikkeuksen peruuttamista.

40 Tästä syystä kantajan väite, jonka mukaan komissiolla oli tässä tapauksessa yksinomainen toimivalta käsitellä sen kantelu, ei ole perusteltu.

41 Komissiolla oli siten tässä tapauksessa harkintavaltaa, jonka perusteella sillä oli oikeus hylätä kantajan kantelu sen vuoksi, ettei siihen liittynyt riittävää yhteisön intressiä.

42 Tämä oikeus ei ole kuitenkaan rajaton. Komissiota sitoo perusteluvelvollisuus sen kieltäytyessä jatkamasta kantelun käsittelyä, ja perustelujen on oltava riittävän täsmälliset ja yksityiskohtaiset, jotta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen on mahdollista tehokkaasti valvoa tapaa, jolla komissio on käyttänyt harkintavaltaansa määritellessään asioiden tärkeysjärjestystä (ks. edellä 35 kohdassa mainitun asiassa Ufex ym. v. komissio annetun tuomion 89—95 kohta). Tämä valvonta ei saa johtaa siihen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin korvaa komission yhteisön intressiä koskevan arvioinnin omalla arvioinnillaan, vaan sillä pyritään selvittämään, ettei riidanalainen päätös perustu asiallisesti virheellisiin tosiseikkoihin tai ettei siihen liity oikeudellista virhettä, ilmeistä arviointivirhettä tai harkintavallan väärinkäyttöä (ks. asia T-24/90, Automec v. komissio, tuomio 18.9.1992, Kok. 1992, s. II-2223, 80 kohta ja yhdistetyt asiat T-9/96 ja T-211/96, Européenne automobile v. komissio, tuomio 13.12.1999, Kok. 1999, s. II-3639, 29 kohta).

43 Riidanalaisesta päätöksestä ei ilmene, että komissio olisi jättänyt nämä periaatteet huomiotta. Kyseinen päätös osoittaa näet komission tutkineen huolella kantajan esittämät seikat.

44 Se, että riidanalaisessa päätöksessä ei oteta nimenomaisesti kantaa kantajan esittämiin lukuisiin asiakirjoihin, ei voi kumota tätä arviointia. Komission ei näet ole pakko perustellessaan päätöksiään ottaa kantaa kaikkiin osapuolten vaatimustensa tueksi esittämiin väitteisiin, vaan riittää, että se esittää päätöksen kannalta olennaiset tosiseikat ja oikeudelliset näkökohdat (ks. esim. asia T-387/94, Asia Motor France ym. v. komissio, tuomio 18.9.1996, Kok. 1996, s. II-961, 104 kohta).

45 Tämän jälkeen on todettava, että riidanalaiseen päätökseen sisältyy selkeä esitys niistä oikeudellisista seikoista ja tosiseikoista, joiden perusteella komissio on päätellyt, että asiaan ei liity riittävää yhteisön intressiä. Näin ollen toinen kanneperuste, joka koskee perusteluvelvollisuuden laiminlyöntiä, on todettava perusteettomaksi.

46 Arvioitaessa yhteisön intressiä kantelun tutkimiseen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen on selvitettävä erityisesti se, ilmeneekö päätöksestä, että komissio on verrannut keskenään toisaalta väitetyn kilpailusääntöjen rikkomisen mahdollista merkitystä yhteismarkkinoiden toiminnalle ja toisaalta sitä todennäköisyyttä, että komissio voi todeta rikkomisen tapahtuneen, ja niiden selvitysten laajuutta, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi parhaalla mahdollisella tavalla täyttää tehtävänsä valvoa perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan (josta on tullut EY 82 artikla) noudattamista (ks. edellä 42 kohdassa mainitussa asiassa Automec v. komissio annetun tuomion 86 kohta; edellä 36 kohdassa mainitussa asiassa Tremblay ym. annetun tuomion 62 kohta ja yhdistetyt asiat T-185/96, T-189/96 ja T-190/96, Riviera auto service ym. v. komissio, tuomio 21.1.1999, Kok. 1999, s. II-93, 46 kohta).

47 Komissio ei sille tehtyjä kanteluja tärkeysjärjestykseen asettaessaan voi ennalta rajata käsittelynsä ulkopuolelle tilanteita, jotka sisältyvät sille perustamissopimuksessa osoitettuun tehtävään. Komission on erityisesti arvioitava kussakin tapauksessa sitä, kuinka vakavia väitetyt kilpailuolosuhteiden loukkaamiset ovat (ks. edellä 35 kohdassa mainitussa asiassa Ufex ym. v. komissio annetun tuomion 92 ja 93 kohta).

48 Riidanalaisesta päätöksestä ei ilmene, että komissio olisi tässä tapauksessa jättänyt huomiotta jälleenmyyntisopimuksen lausekkeita ja sen täytäntöönpanoon liittyviä menettelytapoja koskevien kilpailusääntöjen väitettyjen rikkomisten vakavuuden.

49 Jotta nyt käsiteltävässä asiassa olisi voitu ratkaista, oliko kilpailusääntöjä rikottu vai ei, komission olisi pitänyt hankkia lisänäyttöä, mikä olisi todennäköisesti edellyttänyt asetuksen N:o 17 11 artiklassa ja sitä seuraavissa artikloissa tarkoitettuja tutkimuksia ja erityisesti kyseisen asetuksen 14 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja tutkimuksia. Komission arvio, jonka mukaan selvitykset, jotka olisivat olleet välttämättömiä, jotta se olisi voinut antaa tässä tapauksessa ratkaisun siitä, oliko kilpailusääntöjä rikottu kantajan väittämällä tavalla, olisivat

edellyttäneet huomattavien voimavarojen käyttöä, ei siten vaikuta ilmeisen virheelliseltä.

50 Lisäksi komissio saa arvioidessaan yhteisön intressiä kantelun tutkimiseen ottaa huomioon tarpeen selventää kantelussa tarkoitettuihin toimenpiteisiin liittyvää oikeudellista tilannetta ja määritellä yhteisön kilpailuoikeuden kannalta niiden eri taloudellisten toimijoiden oikeudet ja velvollisuudet, joita toimenpiteet koskevat (ks. edellä 42 kohdassa mainitun asiassa Européenne automobile v. komissio annetun tuomion 46 kohta).

51 Tässä yhteydessä komissio saattoi perustellusti viitata asetukseen N:o 1475/95 ja katsoa, että kantajan kantelua koskevan päätöksen tekeminen ei ollut tarpeen, jotta kansallisille tuomioistuimille ja viranomaisille olisi voitu antaa tietoja siitä, miten muita autojen jälleenmyyntiä koskevia asioita olisi pitänyt käsitellä.

52 Tähän on lisättävä, että yhteisön intressi kantelun tutkimiseen ei välttämättä katoa sen vuoksi, että kantelun kohteena olevat menettelytavat on lopetettu (ks. edellä 35 kohdassa mainitussa asiassa Ufex v. komissio annetun tuomion 92 kohta ja sitä seuraavat kohdat). Komission on erityisesti tutkittava, jatkuvatko tällaisen menettelytavan kilpailunvastaiset vaikutukset ja ovatko väitettyjen kilpailusääntöjen rikkomisten vakavuus tai niiden vaikutusten pysyvyys sellaisia, että kanteluun niiden vuoksi liittyy yhteisön intressi.

53 Komissio ei ole tässä tapauksessa kuitenkaan väittänyt, että intressiä kantelun tutkimiseen ei enää olisi sen vuoksi, että väitetyt kilpailusääntöjen rikkomiset sijoittuisivat menneeseen aikaan. Se on vedonnut siihen, että kansallisilla tuomioistuimilla on toimivalta antaa ratkaisu väitettyjen kilpailusääntöjen rikkomisten olemassaolosta ja niiden mahdollisista vahingonkorvauksina määrättävistä seuraamuksista.

54 Kantaja ei ole osoittanut, että kansalliset tuomioistuimet eivät kykenisi takaamaan kantajan EY 81 ja EY 82 artiklaan perustuvien oikeuksien suojelemista.

55 Väitteestä, jonka mukaan PSA:han ja sen jälleenmyyjiin kohdistettuja eri kanteluja koskevat asiakirja-aineistot olisi erotettu toisistaan, on todettava, että silloin kun on arvioitava yhteisön intressiä kantelun tutkimiseen, komissio ei saa tutkia kantelua muista erillään, vaan asianomaisen markkinatilanteen kannalta yleisesti. Se, että samoja taloudellisia toimijoita vastaan on tehty useita, samanlaisia menettelytapoja koskevia kanteluja, kuuluu niihin seikkoihin, jotka komission on otettava huomioon yhteisön intressiä arvioidessaan.

56 Samoin arvioidessaan todennäköisyyttä kyetä näyttämään kilpailusääntöjen rikkominen toteen ja siihen tarvittavien selvitysten laajuutta komission on otettava huomioon kaikki hallussaan olevat todisteet, eikä se voi tyytyä arvioimaan erikseen kunkin kantelijan esittämää näyttöä ja päätellä, että erikseen tarkasteltuina yhtäkään kanteluista ei ole tuettu riittävin todistein.

57 Komissiolla ei ole kuitenkaan velvollisuutta yhdistää saman yrityksen menettelytapoja koskevien eri kantelujen tutkintamenettelyjä, koska tutkinnan suorittamistapa kuuluu toimielimen harkintavaltaan. Erityisesti se, että on olemassa useita kanteluja eri ryhmiin kuuluvilta yrityksiltä, kuten nyt käsiteltävässä asiassa riippumattomilta jälleenmyyjiltä, valtakirjan saaneilta välittäjiltä ja jakeluverkostoon kuuluvilta jälleenmyyjiltä, ei merkitse sitä, että komissio ei voisi hylätä niitä kanteluja, jotka vaikuttavat komission käytettävissä olevien tietojen perusteella perusteettomilta tai joihin ei niiden perusteella liity yhteisön intressiä. Näiden kantelujen käsittelyä erikseen ei siten voida sinänsä pitää sääntöjenvastaisena (ks. vastaavasti yhdistetyt asiat T-70/92 ja T-71/92, Florimex ja VGB v. komissio, tuomio 14.5.1997, Kok. 1997, s. II-693, 89—95 kohta).

58 Näin ollen komissio ei selvästikään ole laiminlyönyt velvoitettaan tutkia yhteisön intressiä jatkaa PSA:ta koskevaa tutkimusta yleisemmässä asiayhteydessä, joka koskee PSA:n käyttäytymistä yhteisön automarkkinoilla.

59 Edellä esitetyn perusteella myöskään ensimmäinen ja kuudes kanneperuste eivät ole perusteltuja.

Kolmas kanneperuste, joka koskee kontradiktorisen periaatteen loukkaamista

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

60 Tämä kanneperuste on kolmiosainen. Ensimmäisessä osassa kantaja väittää komission jättäneen kantajan pyynnöistä huolimatta antamatta sille tiedoksi PSA:lle asetuksen N:o 17 11 artiklan nojalla esitetyt kysymykset. Se korostaa intressiään saada tietää nämä kysymykset jo ennen autonvalmistajan niihin antamia vastauksia ja vetoaa asianosaisten prosessuaalisen yhdenvertaisuuden periaatteeseen. Vastauksessaan se arvostelee lisäksi sitä, että PSA:n tietopyyntöön antama 15.2.1995 päivätty vastaus toimitettiin sille vasta 10.2.1998.

61 Kanneperusteen toisessa osassa kantaja väittää, ettei se saanut tutustua asiakirja-aineistoon, vaikka se oli sitä pyytänyt riidanalaisen päätöksen tekemisen jälkeen. Se katsoo, että sillä ei ollut velvollisuutta toimittaa komissiolle sen tämän pyynnön esittämisen jälkeen vaatimia täsmennyksiä.

62 Vastauskirjelmässä esittämässään kanneperusteen kolmannessa osassa kantaja valittaa siitä, että PSA:n sen kantelusta esittämät huomautukset, joiden osalta PSA ei ollut vaatinut luottamuksellista käsittelyä, oli toimitettu kantajalle vain komission vastinekirjelmän liitteessä. Se korostaa, että sillä oli intressi vastata tähän asiakirjaan, ja epäilee komission salanneen sen tarkoituksella.

63 Komissio katsoo, että kantaja ei voi vedota kontradiktoriseen periaatteeseen eikä prosessuaalisen yhdenvertaisuuden periaatteeseen, koska kantelijoilla on ainoastaan rajoitettu oikeus tutustua asiakirja-aineistoon, ja tätä oikeutta on noudatettu nyt käsiteltävässä asiassa.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

64 Kantaja vetoaa nyt käsiteltävässä kanneperusteessa lähinnä siihen, että sen asetuksen N:o 17 19 artiklan 2 kohtaan ja asetuksen N:o 99/63/ETY 6 artiklaan perustuvia prosessuaalisia oikeuksia on loukattu, koska sillä näiden säännösten perusteella olisi muun muassa oikeus tulla komission kuulemaksi.

65 Kanneperusteen ensimmäisestä osasta todettakoon, että PSA:n komission esittämiin kysymyksiin antamien vastausten toimittaminen on ilmeisen riittävää, jotta kantaja saa tietää kysymysten sisällön ja voi esittää niitä koskevat huomautuksensa. Kantaja myöntää saaneensa nämä vastaukset asetuksen N:o 99/63/ETY 6 artiklan nojalla 10.2.1998 toimitetun täydentävän tiedonannon liitteessä. Sillä oli siis mahdollisuus esittää näkemyksensä tästä asiakirjasta ennen riidan-

alaisen päätöksen tekemistä. Näin ollen se, että kantaja ei ole saanut PSA:lle esitettyjä kysymyksiä erikseen tiedoksi, tai se, että se ei ole saanut PSA:n vastausta välittömästi päätöksen 94/810/ETY mukaisen kontradiktorisen menettelyn päätyttyä, eivät voi heikentää riidanalaisen päätöksen pätevyyttä.

66 Väite, jonka mukaan kantajalta olisi evätty oikeus tutustua asiakirja-aineistoon riidanalaisen päätöksen tekemisen jälkeen, ei perustu tosiseikkoihin. Komission kahdessa faxissa, jotka on päivätty 15. ja 17.2.1999, pyydetään näet ainoastaan lisätietoja, eikä niissä evätä oikeutta tutustua asiakirja-aineistoon. Niitä ei voida myöskään tulkita siten, että komissio olisi edellyttänyt kantajan vastaavan sen lisätietopyyntöön, jotta se olisi saanut tutustua asiakirja-aineistoon.

67 Kanneperusteen kolmas osa on esitetty vastauskirjelmässä. Tässä yhteydessä on muistutettava, että työjärjestyksen 48 artiklan 2 kohdan mukaan uusien perusteiden esittäminen oikeudenkäynnin aikana on kiellettyä, elleivät ne perustu käsittelyn aikana esille tulleisiin tosiseikkoihin tai oikeudellisiin seikkoihin. Tässä tapauksessa PSA:n huomautusten esittämistä komission vastinekirjelmän liitteessä ei voida pitää uutena seikkana, jonka perusteella uuden kanneperusteen osan esittäminen voitaisiin hyväksyä. Toisin kuin kantaja olettaa, komissio ei ole missään vaiheessa salannut tämän asiakirjan olemassaoloa. Se mainittiin muun muassa 27.1.1997 päivätyssä asetuksen N:o 99/63/ETY 6 artiklan perusteella annetussa tiedoksiannossa.

68 Koska kanneperusteen tätä osaa ei voida pitää kannekirjelmässä aiemmin esitetyn perusteen välittömänä tai implisiittisenä laajentamisena ja siihen kiinteästi liittyvänä, se on jätettävä tutkimatta.

69 Nyt käsiteltävään asiaan liittyvässä tilanteessa sitä ei ole myöskään syytä tutkia viran puolesta.

70 Näin ollen kolmannen kanneperusteen kaikki kolme osaa on hylättävä.

Neljäs kanneperuste, joka koskee markkinoiden eristämisen ja todisteen manipuloinnin osalta tehtyjä ilmeisiä virheitä

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

71 Kantaja väittää komission arvioineen ilmeisen virheellisesti todisteita, joita kantaja toimitti siitä, että PSA on eristänyt markkinat.

72 Komissio hylkäsi väitteen, joka koski rinnakkaistuonnin ja jälleenmyyjien välisen rajat ylittävän myynnin estämistä, viittaamalla "asiakirjoihin" eli siis useisiin asiakirjoihin, vaikka se mainitsi vain yhden asiakirjan, joka oli peräisin brysseliläiseltä yritykseltä Peugeot Meiserilta. Kantajan mukaan tämä voi merkitä joko sitä, että se ei saanut tutustua PSA:n esittämiin muihin asiakirjoihin (eikä ole edelleenkään saanut tutustua niihin), tai sitä, että komissio on esittänyt huomattavan virheellisen väitteen suosiakseen Peugeot'ta ja yrittääkseen perustella kieltäytymistään tutkia asiaa enemmän.

73 Toisin kuin komissio väittää riidanalaisessa päätöksessä, Peugeot Meiserilta peräisin olevaa asiakirjaa ei ole saatu PSA:lta vaan kantajalta, joka oli liittänyt sen kanteluunsa. Kyseisessä asiakirjassa oli sen johtajan käsin kirjoittama mai-

ninta, jonka mukaan Peugeot Meiserin tarjoama hinta vastasi "Belgian hinnaston enimmäissuositushintoja, vaikka kyseinen tytäryhtiö antoi yleensä alennuksia pienimmillekin välittäjille". Tarjous vastasi siis todellisuudessa myynnistä kieltäytymistä, minkä komissio olisi voinut helposti selvittää pyytämällä Belgian hinnastoa. Kantajan mukaan komissiossa ei joko ole luettu kantelua ja sen liitteitä tai komissio on tehnyt ilmeisen virheen tosiseikkoja arvioidessaan.

Se lisää, että komissio ei ole kiistänyt sitä, että PSA:n maahantuontia harjoittavat tytäryhtiöt Italiassa ja Alankomaissa ovat kieltäytyneet myymästä sille, mikä kantajan mielestä osoittaa sen, että markkinat on eristetty.

75 Kantaja vetoaa vielä siihen, että komissio on jättänyt virheellisesti huomiotta PSA:n johtajien lehdistölle markkinoiden eristämistä koskevista aikeistaan antamat lausumat, ja korostaa, että näitä virallisia lausumia ei ole millään tavoin oikaistu tai kumottu.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

76 Se, että riidanalaisen päätöksen 4 kohdan b alakohdassa viitataan "asiakirjoihin", vaikka komissio on maininnut tässä kohdassa vain yhden asiakirjan, ei ole riittävä seikka markkinoiden eristämistä koskeviin todisteisiin liittyvän ilmeisen arviointivirheen toteen näyttämiseksi. Kantaja ei näet ole kumonnut komission tältä osin antamaa selitystä, jonka mukaan kyseisellä viittauksella tarkoitettiin mainitun asiakirjan lisäksi myös PSA:n tietopyyntöön antamaa vastausta. Mahdollinen kielellinen epätarkkuus ei muutenkaan ole riittävä seikka riidanalaisen päätöksen toteamiseksi lainvastaiseksi.

77 Väite, jonka mukaan brysseliläiseltä Peugeot Meiserilta peräisin olevaa asiakirjaa olisi manipuloitu, on perusteeton. Komissio on selittänyt, ilman että kantaja olisi asiaa kiistänyt, että kyseisen asiakirjan olivat esittäneet sekä kantaja että PSA ja että ainoastaan kantajan esittämässä jäljennöksessä oli edellä mainitut käsin kirjoitetut merkinnät.

78 Kyseinen asiakirja ei osoita myöskään sitä, että komissiolta olisi jäänyt huomaamatta, että kilpailusääntöjä oli rikottu, kun Peugeot-verkoston jäsenet olivat kieltäytyneet myymästä kantajalle. Belgialainen jälleenmyyjä oli tehnyt hintatarjouksen kantajan pyytämästä mallista. Nyt käsiteltävään asiaan liittyvässä tilanteessa sitä yksinomaista seikkaa, että se ei ole tarjonnut alennusta ajoneuvon hinnasta, ei voida rinnastaa myymisestä kieltäytymiseen. On lisättävä, kuten komissio on istunnossa perustellusti korostanut, että asetuksella N:o 123/85 velvoitettiin autonvalmistajat olemaan estämättä rajat ylittävää myyntiä jakeluverkostoonsa kuuluvien jälleenmyyjien kesken. Kyseisessä asetuksessa jätettiin kuitenkin jälleenmyyjille vapaus myydä ajoneuvoja toisiin jäsenvaltioihin sijoittautuneille jälleenmyyjille tai olla tekemättä sitä. Sitä, että jälleenmyyjä on pitänyt parempana luopua tällaisesta rajat ylittävästä kaupankäynnistä kuin myöntää alennusta toiselle jälleenmyyjälle, ei siis voida tässä tapauksessa pitää osoituksena kilpailusääntöjen rikkomisesta.

79 Ei voida myöskään todeta, että komissio olisi tehnyt ilmeisen arviointivirheen katsoessaan, että PSA:n tuontia harjoittavien Italian ja Alankomaiden tytäryhtiöiden kieltäytymistä myymästä kantajalle voitiin pitää kantajan ja PSA:n välisiin sopimussuhteisiin liittyvänä asiana ja että siihen liittyvät riidat voitiin saattaa kansallisten tuomioistuinten käsiteltäviksi.

80 Lopuksi todettakoon, että väite, jonka mukaan PSA:n johtajien lehdistölle markkinoiden eristämistä koskevista aikeistaan antamien lausumien perusteella ei ole ryhdytty toimenpiteisiin, on jätettävä tutkimatta, koska sitä ei ole täsmennetty. Väitettä ei ole tuettu millään konkreettisilla asianomaisia lehtiartikkeleita koskevilla viittauksilla, joiden perusteella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voisi tutkia kantajan tarkoittamien lausumien sisältöä. Kantaja on tosin esittänyt useita asiakirjoja sekä hallinnollisessa menettelyssä että oikeu-

denkäynnin aikana, ja niiden joukossa on myös lehtiartikkeleita. Kantaja ei ole kuitenkaan yksilöinyt asiakirjoja, joihin se pyrkisi perustamaan tämän väitteensä.

81 Tästä seuraa, että neljäs kanneperuste on hylättävä.

Viides kanneperuste, joka koskee oikeudellisia virheitä sekä kantelussa ilmoitettujen tiettyjen lausekkeiden ja menettelytapojen kilpailunvastaisuuden ilmeisen virheellistä arviointia

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

82 Tässä kanneperusteessaan kantaja väittää komission tehneen oikeudellisia virheitä arvioidessaan PSA:n tiettyjä menettelytapoja. Se arvostelee komissiota siitä, että tämä on "keksinyt" riidanalaisessa päätöksessä sellaisten lausekkeiden tai menettelytapojen luokan, jotka eivät ole "varsinaisesti rajoittavia". Yhteisön kilpailusäännöissä ei ole tällaista väliluokkaa. Väitteellä viitataan sanamuotoon, jota komissio on käyttänyt kantelun hylkäämistä koskevien perustelujen 5 kohdan johdantovirkkeessä, joka on sanamuodoltaan seuraava:

"Lopuksi todettakoon, että ei ole näytetty toteen, että muut kantelussanne esitetyt seikat koskisivat sellaisia sopimuslausekkeita tai sopimukseen perustuvia menettelytapoja, jotka olisivat varsinaisia perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja kilpailunrajoituksia."

83 Tämän jälkeen se väittää komission jättäneen huomiotta kantelussa tarkoitettujen lausekkeiden ja menettelytapojen kilpailunvastaisuuden, erityisesti niiden, joissa myynti tietyille asiakasryhmille varataan autonvalmistajan tehtäväksi tai jotka koskevat PSA:n määräämiä hintoja. Komissio on jättänyt huomiotta myös sen, että jälleenmyyjien taloudellinen riippuvuus merkitsee tosiasiassa PSA:n määräysvaltaa ja vääristää asetuksen N:o 123/85 mukaista autonvalmistajien ja jakeluketjun jäsenten välistä tasapainoa.

84 Kantaja arvioi, että sopimus on PSA:n määräämien lausekkeiden ja menettelytapojen vuoksi vaikutuksiltaan kilpailunvastainen tai kilpailunvastaisuus on niiden vuoksi vakavampi, vaikka ne eivät erikseen tarkasteltuina olisikaan liian haitallisia. Se vetoaa asiassa Cabour annettuun tuomioon (asia C-230/96, tuomio 30.4.1998, Kok. 1998, s. I-2055), jossa tietyt PSA:n jälleenmyyntisopimusten lausekkeet todettiin kilpailunvastaisiksi.

85 Komissio katsoo, ettei kantaja ole esittänyt mitään todisteita, joiden perusteella riidanalaisen päätöksen perusteltavuus voitaisiin kiistää, kun kantelussa ilmoitetuilla menettelytavoilla viitataan erityisesti sopimussuhteen tasapainon mahdolliseen järkkymiseen.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

86 Kantajan ensimmäisestä väitteestä on todettava, että edellä siteerattu virke, jota kantaja on arvostellut, on puhtaasti johdantoa sitä seuraavalle esitykselle, eikä sitä saa tarkastella erikseen. Näin ollen käytetyn sanamuodon perusteella ei voida todeta minkäänlaista oikeudellista virhettä.

87 Komissio on todennut autonvalmistajan harjoittamasta suoramyyntikäytännöstä ainoastaan sen, että se ei sellaisenaan ole oikeussääntöjen vastaista, mutta se ei ole ottanut kantaa siihen, onko kilpailusääntöjä rikottu. Tämä väite ei ole oikeudellisesti virheellinen, koska asetuksen N:o 123/85 2 artiklasta ilmenee,

että ryhmäpoikkeus ei edellytä tällaisen suoramyynnin kieltämistä. Komissio on lisännyt, että kilpailusääntöjen rikkominen voitaisiin todeta siinä tapauksessa, että suoramyynti johtaisi markkinoiden jakamiseen, mutta että tällaista ei ole näytetty toteen nyt käsiteltävässä asiassa. Kantaja ei ole esittänyt mitään konkreettista seikkaa tämän näkemyksen kumoamiseksi.

88 PSA:n kantajan mukaan harjoittaman määrähintakäytännön osalta komissio viittaa uuden ryhmäpoikkeusasetuksen N:o 1475/95 6 artiklan 1 kohdan 6 alakohtaan, jonka mukaan poikkeusta ei sovelleta, "jos valmistaja — — suoraan tai epäsuoraan rajoittaa jakelijan vapautta määrittää sopimustavaroiden tai vastaavien tavaroiden jälleenmyynnissä käytettäviä hintoja ja alennuksia". Se korostaa kansallisten tuomioistuinten olevan toimivaltaisia toteamaan tällaisten menettelytapojen johdonmukaisuuden tai toistuvuuden ja määräämään sen perusteella seuraamuksia. Näillä perusteluilla komissio katsoo, että asiaan ei liity riittävää yhteisön intressiä, jotta tutkimuksia kannattaisi jatkaa, ja ne olisivat välttämättömiä, jotta PSA tätä koskeva kilpailusääntöjen rikkominen voitaisiin todeta. Kuten edellä 46—54 kohdassa on todettu, kantaja ei ole nyt käsiteltävässä asiassa osoittanut komission arvioineen yhteisön intressiä ilmeisen virheellisesti.

89 Näiden seikkojen perusteella on arvioitava komission kantaa jälleenmyyjien hinnanasetantaan liittyvän vapauden loukkaamista koskevaan väitteeseen. Komissio ei ole tehnyt tältä osin lopullista oikeudellista arviointia vaan on tyytynyt toteamaan riidanalaisen päätöksen sivuilla 6 ja 7 eli 5 kohdan c alakohdassa PSA:n kiistävän tämän väitteen oikeellisuuden. Ei voida todeta, että komissio olisi tehnyt ilmeisen virheen katsoessaan ensinnäkin, että PSA:n ei voitu kantajan esittämien seikkojen perusteella todeta rikkoneen kilpailusääntöjä, ja toiseksi, että sillä ei ollut tässä tapauksessa velvollisuutta tutkia väitettä tarkemmin, koska kanteluun ei liittynyt tältä osin riittävää yhteisön intressiä.

90 Lopuksi todettakoon, että kantaja ei ole näyttänyt toteen, että komissio olisi tehnyt ilmeisen arviointivirheen katsoessaan, että kansallinen sopimusasioita käsittelevä tuomioistuin kykenee määräämään oikeudellisia seuraamuksia sen

perusteella, että jälleenmyyjien taloudellinen riippuvuus on liian suuri ja vääristää asetuksen N:o 123/85 mukaista autonvalmistajien ja jakeluketjun jäsenten välistä tasapainoa. Sama pätee riidanalaisten PSA:n lausekkeiden ja menettelytapojen päällekkäiseen vaikutukseen.

91 Näin ollen kantaja ei ole näyttänyt toteen, että komission arviointiin liittyisi oikeudellisia virheitä tai että se olisi tehnyt ilmeisiä arviointivirheitä. Tästä seuraa, että viides kanneperuste on perusteeton.

Seitsemäs kanneperuste, joka koskee kohtuuttoman pitkän ajan kulumista kantelun esittämisen ja riidanalaisen päätöksen tekemisen välillä

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

92 Kantaja vetoaa siihen, että komissiolla on yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön (asia C-282/95 P, Guérin automobiles v. komissio, tuomio 18.3.1997, Kok. 1997, s. I-1503) perusteella velvollisuus tehdä päätös kohtuullisessa ajassa. Sen mielestä neljän ja puolen vuoden kuluminen sen kantelun ja hylkäävän päätöksen välillä ei ole kohtuullista.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

93 Vaikka komissiolla on kantajan mainitseman oikeuskäytännön perusteella velvollisuus antaa kohtuullisessa ajassa ratkaisu asetuksen N:o 17 3 artiklan mukaisesta kantelusta, tällaisen määräajan ylittyminen, mikäli se näytetään toteen, ei sellaisenaan välttämättä ole peruste kumota kanteen kohteena olevaa päätöstä.

94 Kilpailusääntöjä sovellettaessa kohtuullisen ajan ylittyminen voi olla kumoamisperuste vain silloin, kun on kyseessä päätös, jossa nämä kilpailusääntöjen rikkomiset on todettu, jos on näytetty toteen, että periaatetta loukkaamalla on heikennetty kyseisten yritysten puolustautumisoikeuksia. Tätä erityistapausta lukuun ottamatta ratkaisun tekemistä kohtuullisessa ajassa koskevan velvoitteen noudattamatta jättäminen ei vaikuta asetuksen N:o 17 mukaisen hallinnollisen menettelyn pätevyyteen (ks. yhdistetyt asiat T-305/94—T-307/94, T-313/94—T-316/94, T-318/94, T-325/95, T-328/94, T-329/84 ja T-335/94, Limburgse Vinyl Maatschappij ym. v. komissio, ns. PVC II -tuomio, tuomio 20.4.1999, Kok. 1999, s. II-931, 121 ja 122 kohta).

95 Tähän on lisättävä, että tilanteessa, jossa kilpailusääntöjen perusteella kantelun tehnyt asianosainen väittää komission loukanneen kohtuullisen ajan noudattamista koskevaa periaatetta kantelun hylkäävää päätöstä tehdessään, päätöksen kumoaminen tällä perusteella ainoastaan pitkittäisi komissiossa käytävää menettelyä entisestään, mikä olisi kantelijan itsensäkin intressien vastaista.

96 Tästä syystä seitsemäs kanneperuste on tehoton.

97 Näin ollen riidanalaisen päätöksen kumoamista koskeva vaatimus ei ole perusteltu.

Oikeudenkäyntikulut

98 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska kantaja on hävinnyt asiansa, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut komission vaatimusten mukaisesti.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN
TUOMIOISTUIN (toinen jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) Kanne hylätään.

2) Kantaja velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Pirrung Potocki Meij

Julistettiin Luxemburgissa 14 päivänä helmikuuta 2001.

H. Jung
kirjaaja

A. W. H. Meij
toisen jaoston puheenjohtaja